

MAGYAR

SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

HOTELIER ET RESTAURATEUR D'HONGRIE • UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETÉNEK, A MAGYAR SZÁLLODÁSOK,
VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMAROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSEGENEK HIVATALOS LAPJA

Organe et propriété du Syndicat
des Hoteliers et Restaurateurs
de Budapest.

SZERKESZTIK: -- REDIGÉ PAR
KUTASSY LAJOS felelős szerkesztő,
BALLAI KÁROLY főmunkatárs.

Organ und Verlag der
Budapester Hoteliers- und
Gastwirtegenossenschaft.

SZERKESZTŐSÉG (REDAKTION): BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF TÉR 5.

Grand Hotel Hungaria Budapest

*Hotel Ersten Ranges. / Modernster Komfort. / An der Donau, gegenüber
der Königlichen Burg.*

*Hotel de premier ordre. / Confort le plus modernisé. / Sur le rivage du Danube,
en face l'antique Chateau Fort Royal.*

Otto Marencich, Generaldirektor.

Kérjük t. Kartársainkat, hogy lapunkat, a **MAGYAR SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS-t** tegyék szállójuk olvasószobáik asztalára. éttermük ujságtartóiba.

A mi naptárunk.

1928 junius hó. 1 Péntek	D. e. 10 órakor Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékét ápoló asztaltársaság összejövétele <i>Neiger Jakabnál</i> (VI., Teréz krt. 4.)
2 Szombat	
3 Vasárnap	
4 Hétfő	
5 Kedd	D. u. 4 órakor rendes <i>havi előjárósági ülés</i> az ipartestület helyiségében. Az <i>adóközösség</i> tagjainak adóbefizetése. Az <i>átalányban fizetők</i> részéről a fényüzési és forgalmi adórésznek bélyegben való lerovása.
6 Szerda	Este 8 órakor a <i>Jóbarátok</i> vacsorája <i>Ammer Jánosnál</i> (I., Etele tér 7.).
7 Csütörtök	
8 Péntek	Este 8 órakor vendéglősök vacsorája <i>Márkus Imrénél</i> (III., Margitszigeti alsó vendéglő.)
9 Szombat	
10 Vasárnap	

Vásároljuk meg szakkönyveinket!

Szakkönyveink megszerzésével szaktudományunkat támogatjuk; azoknak tanulmányozásával nemcsak műveltségünket emeljük, hanem tanításaikat üzletvitelünkben hasznosíthatjuk és ezáltal üzletünket versenyképessé tesszük.

Az ipartestület irodájában kaphatók:

Ballai Károly: A magyar koresmák és fogadók a XIII–XVIII. században. Ára 5.— P.

Dittmayer Andor: Gasterea. Ára 3.20 P.

Gonda Béla: A terítés művészete. Ára 4.— P.

Gundel Károly—Reichard György: A vendéglői fel-
szolgálat kézikönyve. 6.40 P.

Marensich Ottó: Szakszótár. Ára 3.20 P.

- Vezérfonal a szálloda- és vendéglőüzem megszervezéséhez és vezetéséhez. Ára 5.— P.

Palkovics Ede—Dittmayer Andor: A szakácsművészet kézikönyve. Ára 5.— P.

Ezekon kívül kapható még:

Illek Aladár—dr. Páll Béla: A rendőrfelügyeleti szolgálat és a rendőrhatalom engedélyek. Ára 12.— P.

Dr. Hetey Zoltán: Az italmérők tanácsadója. Ára 16 P.

Barátságos összejöveteleinken ne feledkezzünk meg jóléti intézményeinkről: agítáljunk az *Otthon* és a *Nyugdíjgyűlés* érdekében. Ezen intézményeink erősítésével magunkat erősítjük!

Italszüükségletét

**belföldi és külföldi italokban a legelőnyösebben
beszerző csoportunknál fedezheti.**

*

VENDÉGLŐSÖK BESZERZÉSI CSOPORTJA RT.

BUDAPEST, IV., VÁMHÁZ KÖRÚT 8. SZÁM.

Kivánatra árjegyzéket küldünk.

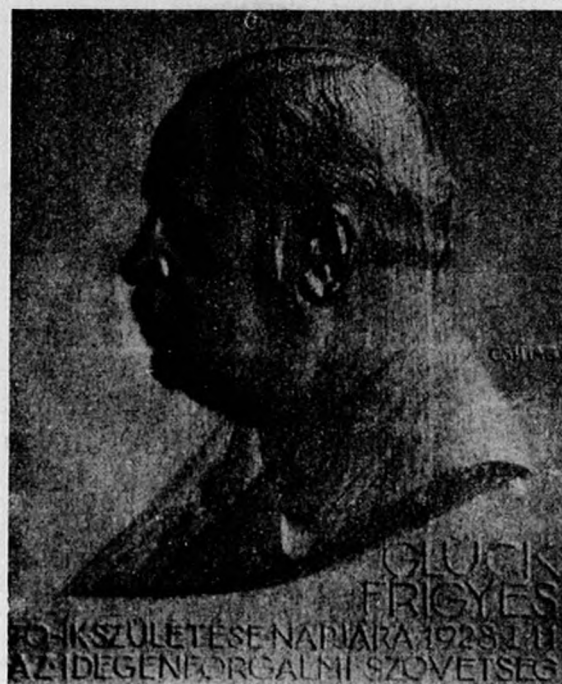

SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

Glück Frigyes.

(i.) Egy kimagasló férfiú érdemeiről emlékeztek meg a közelmúlt napokban, egy tanulságokban, eredményekben és alkotásokban gazdag életpályá 70. fordulóján egy igaz embert ünnepeltek e héten.

Egy férfiut, akit sokrétű szellemi tudás; a szellem kiapadhatatlan ötletessége, nemes barátság és önzetlen áldozatkészség a művészet és tudomány iránt; törhetetlen, acélos akarat; embertársai bajait megértő lágy szív; fővárosunkat alkotásokkal való szeretete; nemzetünknek híveket és barátokat szerző lelkiisége jellemez; aki nemcsak ipárnak, hanem ha attól meg tudott volna válni, városának, nemzetének is kiváló vezére lett volna, egy szóval: Glück Frigyes t ünnepelte a Magyar

Friedrich Glück
zum 70-ten
Geburtstage von dem
Ungarischen Frem-
denverkehrsver-
band bestelltem
Placket.

Erzeuger
Stefan Csillag.

Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége abból az alkalomból, hogy testi frissességben és szellemi készségének teljes hatóerejével hetvenedik születése napját megérte.

Az ünneplésről lapunk más helyén emlékeztünk meg, de éppen mi, akik Glück Frigyes iparának részesei, akiknek Glück Frigyes mindenkor példátadó vezére, nem érhetjük be az egyszerű megemlékezéssel. Sokal tartozunk neki s ennek ezen alkalommal kifejezést is adunk, mert mindazt a tehetséget, szeretetet, haladni vágyást, jóságot, amelyet a Teremtő beléje lehelt, főképpen az iparunk életében, iparunknak társadalmi vonatkozásaiban fejtette ki.

Céltudatos előrelátással, makacs akarattal, mely nem torpan meg, nem fordul vissza az akadályoknál, dolgozik még ma is iparunk erkölcsi fölemelésén, anyagi megerősödésének lehetőségén. Csak a XVIII. század eleji városépítő fogadósokhoz tudom Őt hasonlítani, mert míg azok a rommá vált Pestet építették újjá, a romokból éledő életet szervezték meg iparuk gyakorlása mellett, addig Glück Frigyes, halhatatlan emlékü elődeivel és

kortársaival a fogadós bírák által megvetett alapon mindinkább növekvő, fejlődő, világvárosi keretet fölvevő Budapesten a fogadós-, vendéglősipar megjelenése szintjének, tartalmának emelésével, azt szóval, példával, könyvvel a város fejlődésével lépésre kényszeríteni törekedett.

Fényes példája alkotásainak, hogy az általános irányú (de nem általános) tanoncoktatás korában hosszas, fáradságot, akadályt nem ismerő kitartással majd tíz évi küzdelem után 1895-ben megnyithatta a vendéglős szakiskolát. Mikor már a szakiskola a maga neveltjeit kibocsátotta az életbe, a szépen fejlődő és kényesebb igényeket kielégíteni képes magyar szállodás és vendéglősipart a helyszínén mutatja be 1902-ben a külföldi szállodások és vendéglősöknek. Glück Frigyes és az akkori kortársai ezzel a tényükkel az ismeretlen magyar iparunkat belekapcsolták az ipar nemzetközi láncolatába és vetették meg az idegenforgalmunk alapjait, mikor külföldi szakemberek százaival megismertették Nagymagyarország természeti szépségeiben való gazdagságát és emelkedő kulturális és ipari életét.

S midőn a természet alkotta s a magyar szív, ész és akarat föntartotta ezer éves országunkat széttörték, ezeréves büszke élet és áldozatos, magunkat pusztító mult után megalázva, mindenkitől elhagyatva, barátlanul álltunk magányosan a háború utáni Európában, Glück Frigyes megnyerte ismét a külföldi szállodásokat, akik elképzeltetlen nagy számban jöttek közénk, mely ünnepi alkalmakkor régi barátainkkal megújíthattuk baráti frigyünket s ismeretlen egyéneket hívekkül, barátainkúl megnyerhettünk — s ezzel elszigeteltségünket megtörtük, amelynek hatását évről-évre mindjobban tapasztalhatjuk. Szent meggyőződésem, hogy a magyar igazság ébredésének pillanatát ezektől az emlékezetes 1926-os napoktól fogja a történelem számítani. S ki szerezte, s ki csinálta ezt meg: Glück Frigyes a nagy mesterek hozzá méltó ivadékaival!

Fejedelmek tüntették ki, világhírű művészek és tudósok tisztelték meg barátságukkal, az egész főváros hálás mecenásának, mégis Glück Frigyes hivatásbeli társainak ragaszkodását, szeretetét és tiszteletét tartja legbecsesebbnek, mert mindig megmaradt iparunk első emberének, soha nem vágyott ki közülünk, pedig csábították, hogy tudását, akaratát és jóságát más területen, szélesebb téren szentelje hazájának.

Az Otthon immár a megvalósulás küszöbéhez jutott, amelynek eszmei és anyagi alapjainak megvetésén és megerősítésén nagy kortársaival nemes versenyben fáradt. Hő vágyunk, hogy az Otthon kapuját az ő áldott keze nyissa meg s régi mestereink áldásával az ő vezetésével leljenek biztos menedéket iparunk hajótöröttjei, iparunk fáradtjai...

A mi emlékplakettünk az Otthon lesz.

Harc a drágaság ellen a XVII. században.

Irta: Ballai Károly.

(II. közlemény.)

1623. januarius 17.

„Im a sok rossz pénzt úgy hozzák a borért, mint a vizet, senki jó pénzt nem hozván, nagy kárunk lesz belőle“.

Deliberáció: Árulják 10 polturán, hogy keljen, más keljen 6 ópolturán, hogy így jó pénz is jöjjön a városba, de úgy, hogy az ó polturákos bor jobb legyen és ebéd előtt 2 óráig legyen nyitva a pince.

A sörtésmarhahúst 6, a kolbászt 2, a szalonnát 2 polturán adják, a hájat 4-ért, mert megbüntetik őket.

A borjúhús fontját 2-ön.

1623. februarius 17.

Öfelsége környezete — számol be a bíró: — „kezdenek szörnyen panaszolkodni, jelentvén, hogy minden drága, semminek nincs rendi, hanem minden ember az ő akaratja szerint ad mindent. És hogy mi a bornak csak most ütöttük fel az árát, mikor értettük urunk bejövetelét. Az kin öfelsége is igen elcsudálkoznék és el sem akarná szenvedni; hanem ha oly drágán árultatják a bort, u. m. 45 denár, maga kocsmát kezdet és olcsóbban árultatja, sőt azt is kívánták urunk nevével, hogy minden élés árát limitálnók, mert minden felettébb való áron vagyon, holott nem cselekedjük, öfelsége úgymond, gondot akar viselni felőle.

Erre mi, amint lehetett és tudtunk replikáltunk (válaszoltunk), számlálván bőségesen elő ennek az szükségnek, melyiket mi hasonlót nem értünk, minden okait. De ők még az nap kívánták a határozatot, mert, úgymond, Isten ellen való dolog, hogy 90 denáron árultatjuk pintit a bornak. Kegyelmetek lássa tehát, mert szabadságunk legfőbbik ágát akarják ő nagyságok itt ez aránt megsérteni, mert ők azzal semmit nem gondolnak, akárhol vegyünk mi bort és ő nekik adjunk jó bort és olcsón adjuk bármi drágán vegyük.*)

Deliberáció: Noha bizony városunknak nem kicsiny kára lesz, ha alább szállítjuk 45 denárra, de mindazáltal, hogy torkokat betölthessük az reánk kiáltóknak, árultassuk 36 denáron.

Az élést pedig a statusok nélkül el nem limitálhatjuk, mégis a város hűtéért az kisebb kenye-reket 15 d., a nagyobbakat feljebb árultassuk.

A mészárosok a szalonna árának elrendelését kérik.

Legyen 15 d.“

1623. februarius 18.

Bíró: a bor ára napról napra fölmegeyen, az új polturát pedig igen hordják a városházhoz, nagy kár, mert oda alá az fehér polturát?

*) A bormérés földesúri jog volt, amelyet a városok a királyi szabadalomlevél alapján gyakoroltak. A városok a szabadalom levelükben biztosított jogaikra (így pl. a bormérés, húsvágás stb.) féltékenyek voltak s azt sokszor önfeláldozóan megvédelmezték. Az italméréssel kapcsolatban l. bőveben *Ballai*: A magyar kocsmák és fogadók a XIII—XVIII. században c. mű 43, 60 s köv. lapokon.

Del.: 2 helyen árulják együtt 8 ópolturán, másutt 14 újpolturán.

1623. március 29.

Kassa tanácsa az egyes élelmi cikkeket limitálja „melyet 20 forint büntetés alatt mindenki megtartsa.“

Marhahús fontja 3 d.; borjúhús 3½ d.; borjúhús fej lábával 4½ d.; belek, pacal 4 d.; palmenes et renes (belsőség) 9 d.; háj 12 d.; faggyú 10 d.; szalonna 4½ d.; egy kolbász 4½ d.; májas és véres 4½ d.

1623. szeptember 28.

A polturákat minden ember elvegye, különben amit áruba bocsát konfiskálják.

Ami nemü rossz pénz, oly poltura fenn vagyon, a fizető uraim (a városi pénztárosok) adják be.

1624. januarius 31.

Öfelsége jön, kevés a bor, szerezni kell. Iccéje legyen 18., sör 3 d.

1625. januarius 30.

Az árpa feljebb ment 3 forintra. A sörurak kérik, hogy a sört 5 denárra emeljék. Del.: Adják 4 denárért.

1625. februarius 4.

A bíró — beszámol — hogy a Generális felhívta s ő is és Bornemissza nagy panaszolkodással kezde kérdezni, hogy értettük-e a nagy szükségét s mi az oka? Feleltem a legjobban, végtére ugyan csak az jöve ki belőle, hogy erős esküvéssel monda ő nagysága, hogy szabadságunk ellen semmit sem akarna cselekedni, de kénytelen lenne vele, mert majd éhhez is meghalnak itt benn. Hogy ő kezd elegendő húst vágatni, azért lássa kegyelmetek, mert urunknak is megírom.

Bizony elhittem, hogy gondja leszen a hús vágásra, de kegyelmetek bánja meg és sok számtalan szó volt, hogy mi nekünk jött hús, de titkon váganak, eleget mentem magamat. Előhozza a limitációt is, hogy mely istentelenül adnak mindent s ha másképp nem lesz, megbánjuk. Ezért gyűjtöttük fel kegyelmeteket.

Del.: Valami 5—4 szekeret vegyen fel a nemes tanács a mészáros uraimtól is, hajtasson a város elegendő barmot, rendelvén 4 ifjú mestert mellé és küldjenek haladék nélkül öt pénzes garas pénzzel, mert ki tudja, mi következne ebből, mivel hogy elégteleneknek mondják magukat mészáros uraimék a vágásra.

Az áros uraimék pedig gyűljenek össze és lelkük ismereti szerint limitálják a marhákat mint s hogymint adhassák.

Aros uraim e napokban együtt lévén végeztek, hogy ők semmiképpen nem limitálhatják a marhát, sőt az előbbi limitációt nem tarthatják, holott árad az marhának ára, hol apad. Most is né-mely marhát olcsóbban adják, hogy sem mint limitációban vagyon. Hanem azt végezték, hogy minden ember jó lelkiismereti szerint adja marháját. Ha valakire panasz leszen, Bíró uram büntesse meg azt ki istentelenül adja marháját. Mely végzést ő kegyelmek a becsületes tanács a nemes községgel együtt helyben hagyják és Bornemissza uramnak meg kell izenni.

1625. április 15.

A kassai, munkácsi és nagybányai 5 pénzes

A Vendéglős Otthon pártolója minden héten egy pengőt fizet!

garast elvegyék minden marhája elvesztése alatt. Az polturát pedig senki el ne vegye.

1625. augusztus 11.

Generális uram Kun György uramat egynehány hadnaggyal küldé hozzánk nagy panaszolkodván, hogy csak azért kelletik bejöni a városba, mivel a pénzt senki el nem akarja venni annyira, hogy mind éhhez halókká lesznek az emberek. Semmit a piacon nem találván mivel a pénzen nem vehetnek semmit s ennek kegyelmetek az okai. mert senkit nem büntetnek meg, sőt idegen pénzt enged befolyni a városba, semmit nem tartván öfelsége kegyelmes ediktumától (rendeletétől). Ezért ő maga akar élést vágatni és elegendő élést szerezni.

Del.: Az öt pénzes garas elvétessék mindenektől egyenlőképpen mindaddig, míg új pénzünk lehet, mivelhogy más pénz nem forog is köztünk. Aki el nem veszi, Biró uram büntesse meg.

1625. július 2.

Öfelsége konferálta, hogy 5 lotos pénzt veressen a város és az árenda sumája lesz 56.000 forint. (Ez után hosszas alkudozás folyt a kassai münzház bérlete felől, mely alkudozás sokszor drámai jeleneteket eredményezett. Így egy alkalommal a Biró uram néhány tanácsbéliek a városban időző fejedelemtől voltak ebéden s az ebéd után az asztal körül ismét szóba került a münzház bérlete. Az ajánlaton annyira feldühödött a fejedelem, hogy dühösen az asztalra csapott s ott hagyta a társaságot. A polgárok természetesen békíteni akarták a fejedelmet s kölcsönös engedékenységgel megegyeztek.)

1625. december 9.

Kapitány uram hivatott és Zócs (Szócs) Miklóssal mindjárt felmentem. Ott volt Alvinczy, Bélaváry, Illés diák stb. Igen csodálkoznak — mondták — hogy minden igen drága a jó pénzen is. Kívánnák, hogy tartsunk limitációt, hogyha már jó pénzen adják, de adja olesón. Másutt 4 denár a hús, itt 6 denár és minden e széles világon a polturán is szintén oly drága, mint az 5 pénzesen. Erre amint tudtam előszámlálni, eleget mentegettem magunkat és tanácsot kértem ő kegyelmektől, hogy mi örömet limitálunk, csak mondják ha szabadosan mondhatjuk-e, hogy senki 5 pénzt el ne vegye, melyre sok diskurzus után csak azt találták, hogy nem merészlik ő kegyelmék, hanem alattomban meglehetne, hogy megintenek a mesterembereket, hogy olesóbban adnának mindent.

Del.: Mi tőlünk semmit magunktól kezdeni nem jó, hanem mégis ő kegyelmeket kérni kell, írjanak öfelségének és persvadálják (beszéljék rá), hogy vesszen el a rossz pénz.

1625. december 16.

Régi szép szokás, hogy Szent Mártonkor mindenkor taxáljuk az ó- és újbort.

Az óbort adják 7 ötpénzesen, míg öfelségétől resolució (döntés) jön. Jövendőben az újbort jó pénzen 16 denár.

1625. december 23.

Biró beszámol: Tegnap Generális uram hívására fenn voltunk öfelsége tanácsi közben. Önagysága mondá: minden rendektől számtalan sok a panasz, okul vetik a pénzt. E sok panaszt és sópánkodást s közbenjárásunkat öfelsége kegyelme-

sen eszébe véve, immár totaliter abrogáltatja vigore praesentium (teljesen megsemmisíti) az öt pénzes garast.

Amint e mandátumból (a kapott megbízásból) meglátják kegyelmetek.

Azért kegyelmeteknek szabadsága legyen, mikor publikáltatja az 5 lottos pénzt és parancsolja meg, hogy minden rendbeli emberek isten szerint adják marhájukat. Azért kegyelmetek lássa, publikáltassuk-e és az polturát pénzt abrogáltassák-e?

Del.: Minthogy az ünnep előttünk, bizony semmit nem használ, ha mostan kiáltatnék meg, hanem új esztendőre halasszuk. De akik adminisztrálnak, adják ki a münzházból (pénzverőház) a jó pénzt azoknak.

1626. januárius 23.

Kiáltották ki, hogy ezután az 5 lottos pénz kelljen.

1626. április 8.

Biró előterjeszti: A limitáció végett szörnyen búsítanak az emberek és ki tudja, mi jöhet ki belőle. Bélaváry is üzent, hogy a szerint adjunk mindent, mert kénytelen megírni a fejedelemnek. Mi rajtunk azért igen fog az átok, hamarább, hogy sem mint máson.

Del.: Inspektorokat rendeljünk, kik hitek szerint eljárván mind boltokat, mind piacokat, ha valakit a limitáció ellen valamiben esnek, megjelentessék Biró uramnak és konfiskálják el minden marháikat személyválogatás nélkül. Ezek legyenek pedig Hans Markfelner, Kolozsvári Szabó Márton, Mattes Neumann, Debreceni Mihály deák.

1627. május 4.

Az emberek a pénzen való válogatást ismét elkezdették.

1627. május 10.

A mészárosok vegyék el az öt pénzes garast. Elegendő húst vágjanak, mert megbüntetik.

1626. november 16.

Biró jelenti a tanácsnak: Elhatároztuk a dolgot, de tegnap Menyhárt Deák mészáros az kolbászt 2 polturán adta az ediktum ellen és még a polturát sem vette el: azért én hátra vitettem ide (nyilván őrizetbe vette) ... meghagytam, hogy a székét mindjárt zárják be és magához vegye a város szolgája a kulcsot. Ez alatt a felesége ment és felnyitotta hir nélkül ellenem és kiárulta az húst. Azért kegyelmetek lássa, mit cselekedjünk azért a hatalomért (erőszakért) mert noha tudom, hogy szegény legyen, de itt nem a szegénységet kell nézni, hanem az engedetlenséget.

Del.: Vigyék a hörtönházba innen és ha kezeségen kikérik megbüntessék mind a kettő.

1626. május 7.

Patikárius Jakabné patikájában 4 árkus naperost adtak el Zegedi (Szegedi) Gergelynének egy oh (?) dutkán; azért ezzel büntetik, hogy hogy rordják fel marháját (árut) 100 forintig, amit találnak ott.

De oda menvén az inspektorok, be sem bocsátották a laboratóriumba, nem is akarták, hogy marhát hozzanak fel, azért bezárták a boltot.

Nb. Patikárius Jakabné szupplikációjára (kéérésére) megengedték, hogy fölnyissa a patikát, de 50 forintot kellett fizetnie.

A szakácstanoncok továbbképzése.

Irta: Palkovics Ede, m. kir. kormányfőtanácsos.

A szállodás és vendéglős szakiskolának felügyelő-bizottsága legutóbb megtartott ülésén egy rendkívül nagy fontosságú kérdéssel foglalkozott akkor, amidőn felszínre vetette azt, miként lehetne azoknak a szakácstanoncoknak tudását és gyakorlati ismereteit fokozni, akik kisebb üzemnél vannak alkalmazva s így nincs alkalmuk elsajátítani azokat az ismereteket, melyeket kizárólag — a nagyobb gyakorlati ismeretet nyújtó — nagyüzem adhat meg.

A kérdés jelentőségének a megítéléséhez szaktársaink elé kell vetíteni azt a nagyjelentőségű feladatot, ami vár mireánk, midőn gondoskodni kell arról, hogy a magyar szakács generáció ifjabb tagjai oly szakismeretre tehessenek szert, amely képessé teszi őket arra, hogy fentartói lehessenek annak a kiváló tekintélynek és szaktudásnak, ami a magyar szakácsokat a múltban körülvette és tekintélyt szerzett számukra az egész magyar társadalom részéről.

Ezt a kérdést felkarolva mindnyájan tisztán látjuk azt, hogy a nagy üzemben leszerződött ifjú, tanoncévei alatt könnyen elsajátíthatja azokat a gyakorlati ismereteket, amelyek a magasabb szakácsművészet tudományában a nagyobb üzemknél mindennaposak. Ámde nem lehet előttünk közömbös az sem, hogy a kisebb üzemben alkalmazott tanuló, tanoncéveinek eltelte után vajjon fog-e olyan gyakorlati ismeretre szert tenni, amely képessé teszi őt arra, hogy helyét nagyobb üzemben avagy magasabb igényeket támasztó alkalmazóval szemben is megállja!

Természetesnek kell tartanunk azt, hogy a nagy üzemben alkalmazott és dolgozó ifjú többet lát, tapasztal és szélesebbkörű ismeretet szerezhessen, mint az, akit sorsa olyan helyre vitt, ahol bizonyos egyszerű ételek elkészítése történik nap-nap mellett és így a szakácsművészet magasabb fokának gyakorlati megismerésére alkalma sem nyílt.

Ezt a nagy távolságot ki kell küszöbölnünk, ha azt nem akarjuk, hogy legyenek teljesen képzett és félig képzett szakácsaink. Ki kell küszöbölnünk annál inkább, mert a magyar szakács-tekintély és az utánpótlás nagy súlyú kérdésének megvalósítása készlet erre bennünket.

Ennek a súlyos és nehezen kiegyenlíthető feladatnak hatása alatt terjesztettem a felügyelő bizottság elé azt a javaslatomat, hogy indítsunk mozgalmat az iránt, hogy nagyobb üzemeknek tulajdonosai *legalább félévi időtartamra* vegyék magukhoz gyakorlatra azokat a kisebb üzemben alkalmazott szakács tanulókat, akiknek a nagy üzemben való alkalmaztatása nemcsak tudásukat fogja szélessé tenni, de lehetővé teszi azt, hogy a végzett szakácsgeneráció ismeretekben és gyakorlati tudásban is megállja azt a helyet, amit mi, öregek, fárasztó munka és szakismeret után vívtunk ki magunknak!

A kisebb üzemekben dolgozó ifjaknak ez az alkalmaztatása valóságos továbbképzés, amely az egyednek nagyobb értéket, az utánunk jövő generációnak nagyobb súlyt ad, aminek nyomában a nagyobb megbecsülés is fog járni!

Öszinte örömmel töltött el, amidőn kartársaim ja-

vaslatomnak jelentőségét nemcsak megértették, de egyben teljes erejükkel fel is karolták.

Kutassy Lajos és Patát Lajos felügyelő bizottsági tagok rögtön kijelentették, hogy kiváló magaviseletet tanúsító s a szakiskolában jó eredményt felmutató szakácstanulókat *szerződésük lejárta után* a legnagyobb örömmel alkalmaznak félévi gyakorlatra akkor is, ha az illető ifjak annak eltelte után régi gazdájukhoz térnek vissza!

En nagy jelentőségű tényezőnek jelentem ki Ipar-testületünk eme két — igazán kiváló és iparunkért lelkesedő — tagjának vállalkozását, amelyet követendő példának kell, hogy tartson minden iparunkért lelkesedő tagtársunk!

Azért nemcsak kérő, de egyben figyelmeztető szóval fordulok minden nagy üzem vezetőjéhez! A megkezdett példa hatása alatt teremtsünk meg olyan munkaalkalmat, amellyel lehetővé tesszük szakácstanoncainknak nemcsak elméleti, de gyakorlati kiképzésének tökéletesítését és fokozását!

Ezzel az áldozattal lehetővé tesszük a törekvő ifjúnak előhaladását, fokozni fogjuk az iskola tanító hatását, mert csak olyan ifjúnak nyújtunk a továbbtanuláshoz, tökéletesedéshez alkalmat, aki nemcsak a gazdájánál, de az iskolai tanulmányaiban is becsülettel megállotta a maga helyét.

Az ilyen törekvő, tudásában tökéletesedni akaró ifjúnak továbbképzéséről gondoskodni erkölcsi kötelesség! Azért kérem minden nagyobb üzem vezetőségét arra, hogy ebbeli szándékát, amely a mi nevelő munkánk támogatását célozza, akár nálam, akár szakiskolánk igazgatóságánál jelentse be, hogy mi elsősorban az arra érdemes és törekvő ifjakat helyezhessük el!

Erős meggyőződésem, hogy ez valóságos, de különösen gyakorlati „továbbképzés” lesz s nemcsak tudást fogunk ifjainknak nyújtani, de nagy erkölcsi tőkét gyűjtünk számukra, aminek értéke a külföldi tanulmányút eredményével fog vetekedni s aminek nyomában az jár, hogy olyan generáció lép nyomdokunkba, amelyik belső értékében is méltó lesz arra, amit mi fárasztó küzdelemmel szereztünk meg a magyar szakács nemzedéknek.

HIVATALOS ÜGYEK

Szerkeszti: dr. Kejzlár Gyula, titl.ár.

A mi kontárainkról.

Testületünk huzamosabb idő óta szívós harcot folytat a kontárok ellen. A vendéglősiparra nézve a kontárok még veszedelmesebbek mint más iparokra nézve, mert egyrésze többnyire nem leplezetlenül lép fel, hanem a báránybőrbe bujtatott farkasok egész sora áll velünk szemben. Nem is egy ipar van, mely engedéllyel vagy igazolvánnyal van ellátva és úzó lényegileg mégis a mi iparunk kontárainak tekintendő.

A kereskedelmi miniszternek a jogosulatlan iparúzás ellen legutóbb kibocsájtott és lapunk megelőző számában közölt rendelete a kontárok elleni eme harcunk részbeni sikerének tekintendő és ehhez értékes fegyvereket szolgáltat. Nem állíthatjuk, hogy e rendelet minden idevonatkozó kérdést megold. Távolról sem. Rendelkezései nem terjednek ki minden — velünk szemben — kontáriparra

Gondoskodunk munkásainkról, gondoskodjunk magunkról is:

s amelyre kiterjednek, azokkal szemben sem nyujtanak teljes védelmet. Sok függ e tekintetben attól, hogy a rendelet alkalmazására hivatott hatóságok miként fogják azt alkalmazni és nem lesz jelentéktelen szerepe ebben testületünknek, a kerületi elnökségeknek és az egyeseknek, hogy ezeknek a hatóságoknak a rendelet helyes alkalmazhatása végett kezére járjanak.

Kétségtelen ugyanis, hogy az étlapot adó kifőzők és kocsmárosok, valamint a vendéglői ételket adó kávéházak a vendéglőipar kontárai. De vannak ezek kontárságának oly ismertető jelei is, melyekre eddig kevesebb figyelem fordított. A kifőzőknek pl. nem szabad az egy-egy étkezésre megjelenő vendégeket kiszolgálniok, hanem csak az ú. n. előfizetőket. Oda kell és fogunk hatni, hogy a kifőzések vendégeik számára kénytelenek legyenek előfizetői lapokat adni és előfizetőikről jegyzéket vezetni, hogy az ellenőrzésnek mindig azt is módjában legyen megállapítani, hogy az ott étkezőknek nemcsak egy-egy alkalommal, hanem huzamosabb időn át szolgáltatnak ki ebédet és vacsorát.

A most megjelent rendelet soronkívüliséget biztosít a jogosulatlan iparúzés eseteinek elintézésére. A bűncselekmény folytatólagosságának kiemelésével eszközt ad ahhoz, hogy az eljárás alatt álló kontár fittyet ne hányjon a rá váró aránylag csekély büntetésnek. Legfontosabb azonban, hogy a belügyminiszter kötelességévé tette a rendőrségnek, hogy a kontárok ellen nemcsak feljelentésre, hanem hivatalból is járjanak el. Igen fontos az eljáró hatóságoknak arra való figyelmeztetése, hogy a kontárság szükség esetében karhatalommal is megszüntethető és megszüntetendő.

Ezek az intézkedések alkalmasak lehetnének arra, hogy iparunk egyik főbetegségét, a kontárság rákfenéjét, kiirtani segítsenek. Sajnos azonban a rendeletnek a mi szempontunkból vannak hézagai is. El kell készülni azért, hogy a rendelet alkalmazása nem fog az egész vonalon zökkenések nélkül megtörténni. Kérjük ezért a kerületi elnökségeket és más tagjainkat is, hogy egyrészt járjanak kezére a hatóságoknak a szóbanforgó rendelet alkalmazásában, másrészt pedig, hogy az alkalmazás körül felmerülő megfigyeléseiket velünk haladéktalanul közöljék. Az ilyen megfigyelések nagyon értékesek lehetnek azon munkánk és eljárásaink számára, melyeket különleges kontáraink ellen előkészítünk és a legközelebbi jövőben végezni szándékozunk.

Törekedni fogunk különösen arra is, hogy a törvény helyes magyarázata alapján az igazolványos vendéglőskontároktól az iparúzési jog elvonassék.

Ha így összefogunk, reményünk lehet rá, hogy meg fog szünni annak a sok panasznak az oka, melyeket legutolsó elüljárósági ülésünkön Kömüves István kartársunk oly megrendítően és szívhez szólóan ecsetelt.

Ezzel kapcsolatban Gundel Károly kartársunk legutóbbi számunkban megjelent szép és üdörös cikkéhez fűződően is kell még egyes kartársainkhoz egy komoly figyelmeztetést intézniünk. Gundel Károly világosan rámutat arra, hogy mikor lehet üzletvitelünk jövedelmező. Ceruzával a kezünkben meg kell mindenkinek állapítania —

szerinte — a maga terheit stb., számolni kell közönségünk legyöngült költőképességével s így oly árak lesznek kiszámíthatók, melyek ha kevesebb haszonnal, de mégis haszonnal fognak járni. Ilyen árak mellett pedig nemcsak egyéni, hanem kari kötelessége is minden vendéglősnek ebéd és vacsora kiszolgáltatása. Mert ha ez nem történik meg és a közönség szükségletének kielégítésére a tőszomszédságban kifőzések nyílnak, úgy hiába panaszkodunk utóbbiak ellen, ez esetben a hatóságok sem segíthetnek rajtunk. Ilyen eljárás nem hogy le-törné, hanem mesterségesen neveli a konkurenciát. Ha pedig a konkurrencia egyszer megerősödött, akkor hiába jut eszébe esetleg egy szép napon a főzéstől eddig tartózkodó vendéglősnek az ételszolgáltatás újbóli felvétele, a versenytárhoz egyszer már odaszokott közönséget sokkal nehezebb visszaédesgetni, mint amilyen lett volna őt magunknál megtartani. Ha tehát még mindig akadna vendéglős, aki nem főz ebédet vagy vacsorát, úgy kezdje meg ezt Gundel Károly szakavatott és kartársi szívből jövő tanácsai alapján minél előbb.

Legyünk résen!

A pezsgő után fizetendő városi adó megszűnt.

A Budapesti Közlöny ez évi május 26-iki számában közölt 72.550/VIII. b. pénzügyminiszteri rendelet szerint f. é. június 1-étől kezdődőleg a pezsgő után az előállítás helyén, külföldi pezsgőnél pedig a vámnál 20% fényűzési adó fizetendő. Ennélfogva nem kell a június 1-e után beszerzett pezsgőt a városi fogyasztási adóhivatalban bejelenteni s utána az eddig követelt pezsgőadót megfizetni, mert ezt a gyárosok, illetőleg a külföldről behozó kereskedők tartoznak a jövőben viselni.

Az azonban minden étterem, vendéglő, amelyik pezsgőt tart, köteles f. é. május 31-én az üzleti zárás idejében meglévő pezsgőkészletüket megállapítani és az előállító cégek szerint csoportosítva jegyzékbe foglalni. Két példányban külön leltári jegyzékben kell összeírni azt a pezsgőt, amely után a városi pezsgő fogyasztásiadó már lerovatott és ugyancsak két példányban külön azokat a pezsgőket, amelyek után városi adó még nem fizettetett.

Az első leltári jegyzékben fel kell tüntetni az eladási egységárát és az egész készlet értékét; a második leltári jegyzékben pedig a gyári, beszerzési egységár szerinti végösszeget kell feltüntetni. Az első (az eladási árt mutató) jegyzék végösszege után 10%, a második (a beszerzési árt jelző) jegyzék végeredménye után pedig 20% fényűzési adót június hó 15-éig szabályszerűen be kell fizetni.

A két egyező példányban kiállított leltári jegyzék egyik példányát 1928. június 1-én az illetékes körzet forgalmi adóhivatalánál, illetőleg Budapesten a tanács által megjelölt helyeken kell benyújtani.

A bejelentés helyességét június 2—8. napjain a helyszínen fogják a hatósági emberek megállapítani.

Azokról a szállítmányokról, amelyek f. é. május 31-ig bezárólag adattak postára v. vasútra, de csak június 1-én vagy 1-seje után érkeznek meg, az átvételtől számított 48 órán belül pótleltári jegyzékbe foglalva kell az előbb ismertetett módon bejelenteni és eljárni.

T. tagtársainkat e rendelkezések pontos megtartására ezúton is figyelmeztetjük.

támogassuk az Otthont, lépünk be nyugdíjgyesületünkbe!

A szállodai be- és kijelentő lapok

ingyenes kiszolgáltatása tárgyában ipartestületünk régebbi beadványára a m. kir. belügyminisztérium f. é. május 9-én kelt 100.789—1928. VI. a. számú rendeletével utasította a bpesti rendőrfőkapitányságot, hogy *iskolák tanulmányi kirándulásain résztvevők, valamint tudományos, szociális, vallási, karitativ vagy társadalmi gyűlésekre érkező magyar és külföldi állampolgárok részére szükséges be- és kijelentő lapokat ingyen bocsássa az egyes szállodák rendelkezésére* abban az esetben, ha ezt a kérést az érdekeltek elhelyezésére szolgáló szálló-, a kirándulást, gyűlést, tanulmányutat rendező egyesület, szövetség vezetősége, végül az idegenforgalmi érdekeltségek valamelyike terjeszti elő. A belügyminisztérium rendeletére a főkapitányság ezen szóbeli vagy írásbeli kérelmeket minden hosszadalmas eljárás mellőzésével, soronkívül tartozik elbírálni.

ADÓKÖZÖSSÉG

Az adóközösség

tagjai immár kézhez vették a f. évre szóló adóátalányról szóló értesítéseket. Örömmel állapítjuk meg, hogy általában megnyugvással vették tudomásul, mit az igazol, hogy eddig alig egynéhányan éltek felszólalási jogukkal. Azok nagyrésze is, akik felszólaltak, az 1928. évi forgalmuk alapján emeltek kifogást, holott előző értesítésünkben világosan közöltük, hogy az adókivetés alapja az 1927. egész év folyamán tényleg befizetett adóösszeg volt. Az 1928-as, nyilván gyengébb forgalom majd a következő évi adómegállapításnál lesz figyelembe véve.

Afelszólalások remélhetőleg június 6-áig elintéződnek, az eredményről az érdekelteket külön fogjuk értesíteni.

Az adóközösség pénzkezelője a Magyar Országos Központi Takarékpénztár már minden egyes tagnak a befizetésre szolgáló befizető lapot megküldte és kérjük, hogy azon a május hóra esedékes adóösszeget mielőbb befizetni sziveskedjenek.

Felhívjuk ez úton is azokat a t. tagtársainkat, akik adójuk ellen felszólaltak, hogy az e havi adóösszegüket az előírt összegben fizessék be, mert ha adójuk csökkentve lesz, annak megfelelő összegét a további befizetésekből vonjuk le.

Végül megemlítjük, hogy mindazok a kartársaink, akiknél fényűzési bárcafüzet volna még, amelyet nem használtak föl és az utolsó adóvallomásukkal május hó 15-én nem szolgáltatották az illetékes adóosztálynak vissza, hogy ezeket a bárcafüzeteket *elismervény ellenében* mielőbb adják vissza és az átvételi elismervényt, amelyen a visszaadott bárcafüzetek szám szerint fel legyenek sorolva, gondosan őrizték meg, hogy ha hónapok esetleg évek múlva ilyen füzetet az adóosztály reklamálna, számat tudjanak róla adni.

Bandl Ferenc, elnök

Az adóközösség hivatalos helyisége:

V., Ferenc József tér 5. *Hivatalos órák köznapokon* 10—12 óráig.

H Í R E K

Glück Frigyes ünneplése.

Glück Frigyes, m. kir. kormányfőtanácsos, ipartestületünk díszelnöke és az I. H. V., a Nemzetközi Szállodatulajdonos Egyesület tiszteletbeli és vezetőségének egyik legbuzgóbb nagyrabeesült tagja betöltötte 70-ik életévét. Már januárban történt ez, de akkor kitért minden ünneplés elől és nobilis szerénysége miatt csak utóbb vettek róla tudomást barátainak és tisztelőinek körében. A *Magyar Idegenforgalmi Szövetség*, amelynek *Glück Frigyes* alapítótárselnöke, kedves kötelességének tartotta azt, hogy megemlékezék az évfordulóról; annál inkább, mert Glück ritka jóegészségben és munkakedvben érte meg a 7-ik évtizedet és nemesak patricius-családjának régi szálló-otthonát, a *Pannoniát* építette újjá, hanem arra is maradt energiája és öletdús munkakészsége, hogy a magyar idegenforgalom és az egész nemzeti propaganda legjelentősebb program-pontjainak az irányításában részt vegyen.

Az Idegenforgalmi Szövetség megbízta *Csillag István* szobrászművészt azzal, hogy mintázza meg a társelnök plakettportróját és miután a nagy bronzrelief most elkészült, ünnepies formák közt nyújtotta át Glück Frigyesnek.

Műkincseiről és páratlan régi szakácskönyv-gyűjteményéről híres fogadótermében jelent meg a Pannonia-szálló kerti frontján az Idegenforgalmi Szövetség deputációja, amelyben dr. *Némethy Károly* v. belső titkos tanácsos elnök vezetése alatt a következők vettek részt: *Bárány Dezső* kormányfőtanácsos, Balatonfüred gyógyfürdő vezérigazgatója és dr. *Tausz Béla* igazgató-főorvos, mint a szövetség alelnökei, a magyarországi szállások részéről *Marencich Ottó* a Hungaria és Dunapalota-szállók vezérigazgatója, dr. *Stein Sándor* a Royal Nagyszálló vezérigazgatója, *Kurtz Béla* a Szt. Gellért gyógyszálló igazgatója, dr. *Miklós Elemér* a Magyar Légiforgalmi Rt. igazgatója, a szövetség előadója és *Tábori Kornél* szövetségi sajtófőnök. Csatlakozott *Csillag István* szobrászművész, akinek gratuláltak a kitűnően sikerült alkotáshoz.

Dr. *Némethy Károly* mélyhatású beszéddel üdvözölte az ünnepeket. Elmondotta róla, hogy amikor még talán senki közülünk nem foglalkozott az idegenforgalom problémáival, Glück Frigyes már akkor a valóban tapasztalt hozzáértő agilitásával és teljes önzetlenséggel igyekezett a fontos kérdések egész komplexumát előbbre vinni a megoldás felé. Nincs senki, aki nála több barátot szerzett volna ennek a szegény, megtépett országnak, mert különösen szimpatikus személye, európai műveltsége és fáradhatatlansága szinte egyedülálló. Tudjuk róla, hogy a jótékony intézményekben is mily csöndes, de szívós működést fejt ki, a művészet terén pedig a legkedveltebb mecénások közé tartozik. Az Idegenforgalmi Szövetségnek különös öröme, hogy a megemlékezésnek ezt az artisztikus jelét átadhatja.

Glück Frigyes, miután a bronzreliefet átvette, köszönetet mondott a megtiszteltetésért és elérékenyülten beszélt az ember legkülönösebb orgánumáról: a szívről, amelynek megnyilatkozásai az emberi funkciókban mindennél értékesebbek. Szívéig hatott ez a mai aktus és tudja, érzi, hogy valóban szívből jött. Elmondhatja, hogy elég sok barátja volt, akikkel szemben sohasem óhajtott túl nagy igényeket támasztani s ő maga sem ambicionálta, hogy túlsókat várjanak tőle; de viszont

Szakkönyveink olvasásával versenyképessé tesszük magunkat!

elmondhatja, hogy a barátaiban soha nem esalódott. Tiszta harmónia jellemzi életének ilyen vonatkozásait és különösen harmónikusak az Idegenforgalmi Szövetségben működő barátaival fennálló kapcsolatai. Talán még soha nem volt nagyobb öröme, mint ez a mai, mert hiszen mindenképp közérdekű akciók hozzák össze a megjelenteket. Ismételten legszívesebb köszönetét fejezve ki a szövetség vezetőinek és azoknak, akiknek a nevében eljöttek.

Lelkes óváció követte Glück Frigyes szavait és ezután még hosszabb baráti beszélgetés következett az aktuális idegenforgalmi problémákról.

Tábori Kornél.

Sok az italmérési engedély.

A Szolnok-megyei Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Koresmárosok Ipartársulata Szolnok város területére a korlátlan kimérési engedélyek további kiadásának felfüggesztését kérte a pénzügyminisztertől.

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Koresmárosok Ipartársulatának elnöksége hosszas beadványban fordult a pénzügyminisztériumhoz és kérte, hogy Szolnok város területére a korlátlan kimérési engedélyek további kiadásának felfüggesztését rendelje el. Szolnokon ugyanis az a helyzet, hogy a szövetkezetek, társas körök, egyesületek, oly mértékben elszaporodtak, hogy az italmérési engedélyeik birtokában sokkal több italt mérnek ki, mint a helybeli vendéglősök és koresmárosok. A vendéglősök és koresmárosok helyzetét megnehezíti Szolnokon még az a körülmény is, hogy egyes társas körök, egyesületek, otthonok engedély nélkül is gyakorolják az italmérést kulturális és szociális hivatásuktól eltérően. Erős konkurenciát okoz a szolnoki vendéglősöknek és koresmárosoknak az a 43 fűszeres is, akiknek korlátolt vagy kismértékbeni engedélyük van. Megbénítja a régi vendéglősök és koresmárosok üzembiztonságát az is, hogy újabb meg újabb korlátlan kimérési engedélyek adatnak ki, holott ezt a közszükségleti szempontok nem indokolják. Westher István, a szolnoki ipartársulat elnöke a panaszos beadványt Országos Szövetségünk elnökének Keszey Vincének közvetítésével a pénzügyminisztériumhoz juttatta el. Országos Szövetségünk elnökét a pénzügyminiszter úr külön kihallgatáson fogadta a panaszos ügyben és megígérte, hogy a sérelmet orvosolni fogja. Kilátásba helyezte egyben, Szolnok területére az italmérési engedélyek további kiadásának a felfüggesztését.

A kézművesiparosok elleni végrehajtások ügye.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara legutóbb tartott teljes ülésén a makói ipartestület indítványára oly értelmű felterjesztéssel fordult az igazságügyminiszterhez, hogy oly értelmű szigorú utasítással lássa el a végrehajtásnál közreműködő közegeket, hogy mindazokban az esetekben, mikor az iparos bejelenti, hogy a nála lévő ingó dolog másnak a tulajdonát képezi, az illetőnek igénybejelentési felhívást kézbesítsenek. Az igazságügyminiszter a szegedi kir. törvényszék útján arról értesítette a kamarát, hogy a felügyelete alá tartozó járásbíróóságoknál működő végrehajtókat a járásbíróvási elnökök útján arra utasította, hogy az ingókra vezetett végrehajtások során ne mulasszák el a jegyzőkönyvet felvenni, az érdekelteknek azt az esetleges bejelentését, mely szerint a foglalás alá vett ingóság nem a végrehajtást szenvedőnek a tulajdona, hogy továbbá

ilyen esetekben a szükséges igénybejelentési felhívásokat minden esetben szabályszerűen bocsássák ki. A kamara felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a végrehajtási foglalás alkalmával a fentiek szerinti bejelentést saját és megbízható üzletfeleik érdekének megóvása végett mindig tegyék meg s ennek jegyzőkönyvbe vételét követeljék, amennyiben pedig valamely kir. bírósági végrehajtó eljárása ellen e részben panasz merülne fel, erről a szükséges intézkedés megtétele céljából a bíróság elnökét haladéktalanul értesítsék.

Adományok.

Klein János kartársunk Vendéglősök Beszerző Csoportja részvényeket adott az Otthon alap javára és kéri kartársait, akiknek töredék részvényei vannak, amelyek vagy értéket nem képviselnek, esetleg el is kallódhatnak, ajánlják föl az Otthon céljaira, ahol e töredékek viszont a legnemesebb célt szolgálnák.

Özv. Kozó Józsefné ipartestületünk vendéglőstagja 5 pengőt adományozott a „Vendéglősök Otthona” alapja javára.

Spitzer Lipót ipartestületünk vendéglőstagja 5 pengőt adományozott a „Vendéglősök Otthona” alapja javára.

Fogadják nemes adományaikért az elnökség leghálásabb köszönetét.

Ezüstlakodalom.

Panajot Sándor ipartestületünk tagja, a m. kir. áll. gépgyári sportklub vendéglő üzletvezetője és neje május hó 30-án tartották ezüstitakodalmukat a kőbányai róm. kath. plébánia templomban. Sok szerencsét kívánunk további életük folyásához.

Szélhámos károsítja

kartársainkat. Vendéglőkben betér eddig még ismeretlen egyén, maga mellé letesz egy négyszögletes csomagot, ételt-italt rendel s evés után italát érintetlenül és csomagát otthagya, valamilyen ürüggyel a helyiségből távozik — és nem jön vissza. Az ott hagyott csomagban téglá volt. Legyünk résen, rajtakapás esetén adjuk át a rendőrségnek.

Üzleti hírek.

Németh György vendéglőskartársunk a IX. Remececa 18. szám alá helyezte üzletét, saját házába. Sok szerencsét kívánunk az új vállalkozáshoz.

Molnár Lajos vendéglős, ipartestületünk tagja átvette a Csillaghegyi Árpád-strandfürdő éttermeit.

Budapest-belvárosban, a szállodane-gyedben a legmodernebb igényeknek megfelelően

újonnan építendő 80 szobás szállodára bérlő kerestetik

35—50 évi bérletre, ki a szállodát sajátjától berendezné.

Csak tőkeerős reflektánsok sziveskedjenek érintkezésbe lépni

Nemes Emil mérnökkel,
Budapest, V., Klotild u. 4. — Tel: T. 263—33.

A városi pezsgőadó megszűnt: a készlet bejelentendő június 1-én!

UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

Budapest als Fremdenstadt.

Von **Desider von Zilahy** Verkehrsdirektor, Leiter des Städtischen Fremdenverkehrs-Amtes.

Die Verkehrsstatistik von 1927 gibt ein erfreuliches Bild von der Zunahme der Fremdenbesuche in der ungarischen Hauptstadt. Laut den statistischen Daten sind im Jahre 1927 in der Haupt- und Residenzstadt Budapest 260.870 Fremde angelangt, die hier insgesamt 651.088 Nächte verbrachten. Verglichen mit dem Jahre 1926, in welchem 247.607 Fremde hier 609.030 Nächte verbrachten, ergibt sich ein Plus von 13.263 Fremden und 42.058 Nächten, was an sich schon einem grossen Ergebnisse gleichkommt, welches sich noch steigert, vergleicht man die grosse Zunahme im Jahre 1926 gegenüber dem Jahre 1925. und den vorhergehenden Jahren. Ein erfreuliches Bild bietet die Fremdenzahl mit der Budapester Bewohnerzahl verglichen. Während die Verhältnisziffer im Vorjahre 25.8% betrug, belief sie sich im Berichtjahre auf 26.8%, was der Wiener Verhältnisziffer nahekommt.

Prüfen wir den Fremdenverkehr nach den wichtigeren Nationalitäten, zeigt sich dem Jahre 1926 gegenüber gleichfalls eine ständige Besserung. Die meisten Fremden kamen selbstverständlich auch in diesem Jahre aus den benachbarten Staaten. So kamen aus Österreich 19.775, aus Böhmen 18.786, aus Rumänien 16.230, aus Jugoslawien ca. 12.000, eine Zahl, die die deutschen Fremden bereits überholt hat und an die 4. Stelle gerückt ist. Auch diese Ziffern zeigen einen grossen Fortschritt.

Die verhältnismässig stärkste Zunahme zeigt sich bei den Amerikanern, deren Zahl während eines Jahres von 5071 auf 6574 und bei den Engländern, deren Zahl von 2527 im Jahre 1926 auf 3101 gestiegen ist. Berücksichtigt man beispielsweise, dass Berlin mit seinem Millionenfremdenverkehr von 35.522, das über eine grosse Fremdenverkehrsvergangenheit verfügende Wien von ca. 18.000, München 17.171, und das mit riesigen Propagandageldern arbeitende Prag von 7777 Amerikanern aufgesucht wurde, können wir mit unserem Ergebnisse überaus zufrieden sein. Bemerkenswert sei, dass das Resultat des Fremdenverkehrs betreffend die Amerikaner, Engländer und Deutsche im Jahre 1927 auch absolut genommen das denkbar günstigste ist, weil seit dem Jahre 1885, da mit der Datensammlung des Fremdenverkehrs begonnen wurde, die Söhne dieser Nationen die ungarische Hauptstadt noch nie in solchem Masse aufsuchten.

Die wichtigsten Ergebnisse der vorjährigen Fremdenverkehrsstatistik treten in ihrer vollen Bedeutung erst dann in den Vordergrund, wenn die eigentlichen ausländischen Fremdenverkehrsdaten einer besonderen Prüfung unterzogen werden. Ziehen wir nämlich von der Gesamtzahl der

Fremden die Zahl der aus Rumplungarn angelangten ab, finden wir, dass im Jahre 1927 94.869 Fremde in Budapest anlangten. Vergleichen wir diese Ziffer mit dem Jahre 1926 mit seinen 77.297 Besuchern, ergibt sich ein Plus von 17.572 oder nahezu 25%.

Dieses Zahlenverhältniss bedeutet an sich ein beachtenswertes Resultat. Freilich darf die aus dem Ausland angelangte verhältnismässig geringere Zahl nicht geringgeschätzt werden, weil unser Resultat absolut genommen, stärker ist als das Prager, wohin im Jahre 1927 nur 80.000 Fremde kamen, gelangt ziffermässig nahe an München, übertrifft es aber an Bedeutung mit seinen 798.849 Besuchern von welchen nur 98.506 Ausländer waren und ist relativ günstiger als das Berliner, wo von den 1.746.110 Besuchern nur 225.566 Ausländer waren. Bei Beobachtung der Entwicklung des rein ausländischen Fremdenverkehrs muss darauf hingewiesen werden, dass seit dem Jahre 1885 noch in keinem Jahre so viele Fremde Budapest aufsuchten, als im Jahre 1927, weil die sonstige Durchschnittsziffer von ca. 30.000 jährlich nur im Millenniumsjahre (1896) auf 59.159 stieg um aber im Jahre 1919 mit Beendigung des Krieges auf 13.011 zu sinken. Dieses Jahr bedeutet aber auch einen Wendepunkt im Budapester ausländischen Fremdenverkehr, weil seit dieser Zeit der Aufschwung ein ständiger und rapider ist.

Als wirtschaftliches und kulturelles Zentrum hat Budapest aber auch auf das Gebiet des alten Ungarn im vergangenen Jahre eine ungemein grosse Zugkraft ausgeübt. Abgesehen von dem schwächeren Resultate im Jahre 1924 zeigt die Entwicklung eine ständig steigende Tendenz, was die Besuchsziffer von 200.461 beweist. Eine solche grosse Anzahl von Besuchern kam aus dem vorkriegszeitlichen Ungarn niemals nach der Hauptstadt. Die Friedensjahre schlossen mit einem Durchschnittsergebniss von 180—190.000, was als Höchstziffer angenommen werden muss, weil die Jahre 1916, 1917, und 1918 mit ihren kriegerischen Massenbewegungen nicht ernst in Betracht gezogen werden können.

All dies zusammengefasst, kann freudig konstatiert werden, dass die Fremdenverkehrsergebnisse des Jahres 1927. die grosse Arbeit, welche das Fremdenverkehrsamt gemeinsam mit den berufenen Kreisen auf die Hebung des Fremdenverkehrs in Budapest verwendete, sich reichlich lohnte. Wertvoller aber als der ziffermässige ist der nicht hoch genug einzuschätzende moralische Erfolg, demzufolge kein Fremder unsere Hauptstadt verlässt, ohne mit Begeisterung über die Naturschönheiten und die Kultur derselben zu sprechen und deren Ruf in seine Heimat zu tragen. Wir dürfen zuversichtlich hoffen, dass diese lebende Propaganda die Zahl unserer ausländischen Besucher vervielfachen und dass die Fremdenverkehrsstatistik im Jahre 1928 die diesjährige noch bei weitem übertreffen wird.

SZENT ISTVÁN PORTER SÖR

A POLGÁRI SERFŐZDE

PÁRATLAN KÜLÖNLEGESSÉGE

Özv. BERKOVITS KÁROLYNÉ

Budapest, VI., Sip ucca 4. szám.

Telefon: József 425-31.

*

**Hektograph, papírszalvéta,
blokk, étlap, fogvájó,
billiárdgolyók, dá-
kók, dominók,
sakkok**

és az összes vendéglői és kávéházi kellékek legolcsóbban.

**Vendéglői, kávé-
házi berendezések**

Evőeszközök, alpakka és chinaezüst áruk. Billiárdok, asztalok, **székek**, új és használtak.

Porcellán és üvegáru.

Legolcsóbb árak. Kérjen árjegyzéket. Költségvetés díjtalan. Vétel és eladás. Ezüstözést, alpakka javítást vállalunk.

FRIED ZSIGMOND ÉS FIA
BUDAPEST, VII., KIRÁLY UCCA 39. SZ.

SCHAUMBURG LIPPE HERCEGI

Palackborok VILLÁNY Pezsgők

V., BÉLA UCCA 8.

TELEFON: 152-80.

KIADJA

**A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS
VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETE**

A KIADÁSÉRT FELEL:

KUTASSY LAJOS

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

EGY ÉVRE 20 PENGŐ.

SEGÉDEKNEK ÉS TANULÓKNAK 10 PENGŐ.

SAJTOK

WAGNER TESTVÉREK
Budapest, IV., Vámház körút 4. sz.

Sajt-, vaj-, csemege-, ital- és fűszerárú nagykereskedők.
Telefon: József 361-61.

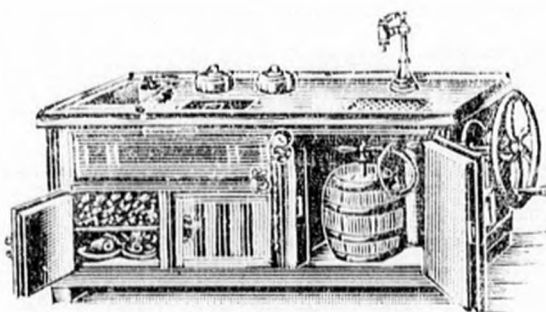
legelőnyösebb és leg-
jobb beszerzési forrása
ezelőtt Löwenstein M.
utóda

HENNEFELD

JÉGSZEKRÉNYGYÁRA

BUDAPEST
GRÓF ZICHY JENŐ-U. 5.

TELEFON: T. 114-29.

Szabadalmazott jégszekrények.
Sörkimérőkészülékek, sörszerel-
vények. Jégszekrények és sör-
kimérők javítása.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kedvező fizetési feltételek.

Ajánlja kiváló söreit:

Király sör
Kivíteli
márciusi sör
Korona sör
Bajor sör
Dupla
márciusi sör

DREHER ANTAL SERFŐZDÉI RT.

BUDAPEST—KŐBÁNYA

Telefon: József 358—10 és József 358—11.

Különlegességek:

Exelsior fápsör
(sötét)

Szt. János sör
(világos v. sötét)

Carneval sör
(sötét)

Világhírű KRISTÁLYVIZ mindenütt kapható!

Megrendelhető: **Szent Lukácsfürdő Részvénytársaság Kristály Kutvállalatánál.** Telefon: 243-90.

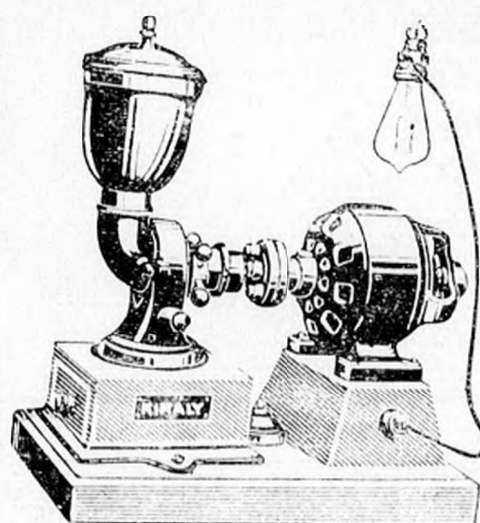
STOLLWERK TESTVÉREK RT.

BUDAPEST, V, POZSONYI ÚT 4/d.

TELEFON: TERÉZ 222—81.

Főző csokoládé
Mártó gyurma
Bonbonok
Ostyacikkek
Étcsokoládé
Karamella

**Kávé-, fűszer-,
cukor-, dió-,
morzsa- és
mákdarálók**

különböző nagyságban
kézi- és motorerőre
kaphatók

Király Alajos
utóda

Király Sándor
gépgyárában

Budapest, VI., Felsőerdősor 6.

Telefon: Teréz 271—50.

Nagyteljesítményű „Vivat” forma darálók. Kávé pörkö-
lők szesz és gázfűtésre, kézi és villanyhajtásra.

ifj. GRÜNWARD MÓR

BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF RAKPART 6.

Ferenc József-hid közelében. Telefonszám: József 361-49.

Legnagyobb választék üveg- és porcellánedényekben
kávéházak, vendéglők és szállodák részére.

ÁLTALÁNOS BERENDEZŐ

VII., KIRÁLY UCCA 54. TEL.: T. 118-09.

Kávéházi, vendéglői, cukrászdai **felszerelések legolcsóbb beszerzési forrása.**

Interieurok tervezése és kivitelezése.

Használt és új **bútorok** állandóan raktáron.

ÁRAJÁNLAT DÍJTALANUL.

PALUGYAY borok és pezsgők

Pincészet: **BUDAFOK**

Közp. iroda: **Bpest, VI., Andrássy út 5**

Telefon:
Teréz 286-76.

Karmatviz

Telefon:
Teréz 286-76.